

ЕЖЕГОДНА ИЗЛОЖБА „АРХЕОЛОГИЧЕСКО ЛЯТО 2019“

Божидар Драганов, Надежда Кирова-Йовчева

На 02.12.2019 г. в Заседателната зала на ПУ „Паисий Хилендарски“ се състоя откриването на ежегодната изложба „Археологическо лято 2019“. Инициативата за нейното създаване датира още от 1995 г., когато доц. д-р Иван Джамбов, дългогодишен ръководител на катедра „История и археология“, поставя началото на тази традиция.

Изложбата представя част от артефактите, открити по време на археологическия стаж на студентите от специалностите „Археология“ и „История“, проведен през изминалото лято.

През настоящия сезон, катедра „История и археология“ работи в сътрудничество с две от водещите археологически институции в България – РАМ – Пловдив и Центъра по тракология към Института по балканистика.

Студентите от специалност „История“, под ръководството на ас. д-р Надежда Кирова-Йовчева, взеха участие в проучването на епонимния за Пловдив обект – „Форум-север“. Най-представителната част от форумния комплекс на Филипопол се разкопава дълги години от екипа на Мая Мартинова-Кютова и Биляна Груева-Здравчева.

През 1972 г., при разширението на Централна поща в гр. Пловдив е локализиран градският площад на античния Филипопол, най-големият, проучен в България. Откритото пространство (ареата) и прилежащите му съоръжения са заемали площ от осем градски инсули (приблизително 2 – 2,5 ха). Освен ареата, портиците и магазините в южната част на комплекса, северната е доминирана от административни сгради – *булевтерионът*, интерпретиран още и като *одеон*, *градската библиотека* според проучвателя М. Мартинова или *градския архив* (*tabularium*) според други автори, както и *сградата на съкровищницата*, построена в края на II в. сл. Хр. От източната, южната и западната страна са изградени четириколонни йонийски пропилеи, изпълнени от кърджлийски туф, чрез които площадът е достъпен само за пешеходци. На ареата са открити постаменти за статуи и екседра-трибуна. Агората е не само административен, търговски и религиозен център, но и място за събрания, дебати, празници и т.н. В нейното развитие се очертават четири основни периода, които обхващат времето от нейното създаване (към втората половина/края на I в. пр. Хр.) и се стигне до изоставянето ѝ след

средата на V в., процес валиден за всички антични градски площи.

През 2020 г. ще бъде проучен и последният участък от обекта като се очаква в най-скоро време да започне и неговата социализация.

Студентите от специалност „Археология“ участваха в проучването на обект „Църквище“, край с. Драгойново, община Първомай под ръководството на доц. д-р Иво Топалилов и гл. ас. д-р Божидар Драганов. През настоящия сезон бе възстановена практиката ПУ „Паисий Хилендарски“ да проучва археологическото минало в района на с. Драгойново. Началото на тази традиция е поставено още през 2008 г., с проучването на късноантичното укрепление и средновековен манастир в местността „Хасара“.

Раннохристиянският манастир, разкрит в местността „Църквище“, е един от малкото проучени подобни комплекси не само в Тракия, но и в рамките на днешните български земи. Той е от особен интерес, защото когато се изгражда, в началото на V в., във въпросния ареал все още няма ясно установен тип манастирски комплекси по подобие на тези от VI в. и по тази причина проучването му допринася за изследването на еволюцията на „манастирския комплекс“ като цяло. За момента са разкрити католикона със северния параклис и преходното помещение от юг, както и част от оградния зид на манастира и сградата, разположена южно от християнския храм. Именно в рамките на последните се проведеха и археологическите проучвания през 2019 г. като продължение на разкопките от 2018 г. При разкопките се установява, че при изграждането на манастирската сграда са били инкорпорирани под различна форма останките от по-ранно светилище, посветено на Тракийския конник и божествата Зевс и Хера. Откритите цели и фрагментирани оброчни плочки, в градежа на проучената в

последните археологически сезони базилика, също свидетелстват за наличието на сакрален континуитет.

В изложбата, посветена на археологическия стаж на студентите, бяха представени оброчни плочки, керамични лампи и съдове, монети и елементи от църковна утвар от обектите „Форум-север“ и „Църквище“.

Мая Мартинова-Кютова и доц. д-р Иво Топалилов обобщиха последните данни от проведените археологически разкопки пред студентите от двете специалности, което онагледя резултатите от техните усилия по време на лятната практика.

На откриването на изложбата присъстваха заместник-ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ – доц. д-р Мария Стоянова, деканът на ФИФ – доц. д-р Красимира Кръстанова, ръководителят на катедра „История и археология“ – доц. д-р Георги Митрев, както и доц. д-р Иван Джамбов – пръв проучвател на обектите в района на с. Драгойново.

Всички присъстващи пожелаха успехи на студентите в бъдещите им археологически начинания.

Обр. 1. Гл. ас. д-р Божидар Драганов и ас. д-р Надежда Кирова-Йовчева представят резултатите от проведеня през 2019 г. археологически стаж на студентите от специалностите „Археология“ и „История“

Обр. 2. Витрина с част от откритите артефакти при провеждането на археологическия стаж и студенти, учатвали в него

Обр. 3. *Мая Мартинова-Кютова представя проучванията на обект „Форум-север“ на античния Филипополис*

Обр. 4. *Доц. д-р Иво Топалилов представя проучванията на обект „Църквище“ край с. Драгойново, Първомайско*